

Witold M. Orłowski   **Wstęp. Skąd tytuł książki?**

Baldwin R., Wyplosz C. (2015), *The Economics of European Integration*, London: McGraw.

CBOS (2019), 15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, komunikat z badań nr 59/2019.

CBOS (2021), Trendy: Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej, https://www.cbos.pl/PL/trendy/trendy.php?trend_parametr=stosunek_do_integracji_UE (dostęp: 14.07.2021).

Darvas Z. (2019), A New Look at Balances in the European Union's Next Multiannual Budget, Bruegel Working Paper nr 10, 12 Dec. 2019, <https://www.bruegel.org/wp-content/uploads/2019/12/WP-ZSOLT-FINAL.pdf> (dostęp: 15.07.2021).

Dobrinsky R., Havlik P. (2014), Economic Convergence and Structural Change: The Role of Transition and EU Accession, The Vienna Institute for International Economic Studies (WIIW) Research Report, nr 395.

Götz M., Nowak B.E., Orłowski W.M. (2018), Poland and the Euro Zone. Three Possible Scenarios and Their Consequences, „*Studia Europejskie*”, R. 22, nr 3, s. 203–219.

Jóźwiak V. (2019), Hungarian-Russian Economic Relations, „*PISM Bulletin*”, nr 105(1351), https://www.pism.pl/publications/HungarianRussian_Economic_Relations (dostęp: 19.10.2021).

Maddison A. (2001), *The World Economy: A Millennial Perspective*, Paris: OECD. <https://doi.org/10.1787/9789264189980-en>

Orłowski W.M. (2020), Trajectories of the Economic Transition in Central and Eastern Europe, w: G. Gorzelak (red.), *Social and Economic Development in Central and Eastern Europe* (s. 11-34), London-New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429450969-2>

Rapacki R., Próchniak M. (2014), The Impact of EU Membership on Economic Growth and Real Convergence of the Central and Eastern European Countries, „*Ekonomia Journal*”, nr 39, s. 87–122.

Wallerstein I. (1974), *The Modern World-System*, t. I: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century, New York–London: Academic Press.

Wielki słownik języka polskiego (2021), Warszawa: Instytut Języka Polskiego PAN, <https://wsjp.pl/> (dostęp: 14.07.2021).

Witold M. Orłowski   **Źródła korzyści gospodarczych z członkostwa Polski w Unii Europejskiej: próba szacunku**

Acemoglu D., Johnson S. (2005), Unbundling institutions, "Journal of Political Economy", nr 113(5), s. 949-995. <https://doi.org/10.1086/432166>

Alcalá F., Ciccone A. (2004), Trade and Productivity, "The Quarterly Journal of Economics", t. 119, nr 2, s. 613-646. <https://doi.org/10.1162/0033553041382139>

Bachtler J., Ferry M. (2020), Cohesion policy and EU membership: Is it fit for purpose? (s. 313-334), w: G. Gorzelak (red.), *Social and Economic Development in Central and Eastern Europe*, London-New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429450969-14>

Baer-Nawrocka A., Poczta W. (2021), Thirty years of transformation in Poland as a basis for changes in the socioeconomic structure of rural areas, w: J. Kosmaczewska, W. Poczta (red.), *Tourism and*

Socio-Economic Transformation of Rural Areas, Abingdon-on-Thames: Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9781003121176-2>

Baldwin R., Wyplosz C. (2015), The Economics of European Integration, London: McGraw Hill.

Barro R.J., Sala-i-Martin X. (1995), Economic Growth, New York: McGraw-Hill.

Dahlberg E. i in. (2020), Legal Obstacles in Member States to Single Market Rules, Luxembourg: European Parliament.

Dobrinsky R., Havlik P. (2014), Economic Convergence and Structural Change: The Role of Transition and EU Accession, The Vienna Institute for International Economic Studies (WIIW) Research Report, nr 395.

European Commission (2021), Recovery plan for Europe, Brussels,

https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en (dostęp: 15.07.2021).

Frankel J., Romer D. (1999), Does trade cause growth?, "American Economic Review", t. 89(3), s. 379-399. <https://doi.org/10.1257/aer.89.3.379>

Gomułka S. (2009), Mechanizm i źródła wzrostu gospodarczego na świecie, w: R. Rapacki (red.), Wzrost gospodarczy w krajach transformacji: konwergencja czy dywergencja? (s. 15-31), Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.

Gorzela G. (2014), Wykorzystanie środków Unii Europejskiej dla rozwoju kraju - wstępne analizy, "Studia Regionalne i Lokalne", nr 3(57), s. 5-25.

Götz M., Nowak B.E., Orłowski W.M. (2018), Poland and the Euro Zone. Three possible scenarios and their consequences, "Studia Europejskie", R. 22, nr 3, s. 203-219.

Grabowska-Lusińska I., Okólski M. (2008), Migracja z Polski po 1 maja 2004 r.: jej intensywność i kierunki geograficzne oraz alokacja migrantów na rynkach pracy krajów Unii Europejskiej, Warszawa: CMR Working Papers, nr 33/91.

Gros D., Thygesen N. (1998), European Monetary Integration, London: Longman.

IMAPP Consulting/IBS (2020), Ocena wpływu realizacji polityki spójności na kształtowanie się wybranych wskaźników makroekonomicznych na poziomie krajowym i regionalnym za pomocą modelu EUImpactMOD, https://www.ewaluacja.gov.pl/media/82203/MR_model_raport_30.pdf (dostęp: 21.04.2021).

Instytut Badań Systemowych (2011), Ocena korzyści uzyskiwanych przez państwa UE-15 w wyniku realizacji polityki spójności w krajach Grupy Wyszehradzkiej, Warszawa 2011, <https://ibs.org.pl/app/uploads/2015/12/Ocena-korzy%5c9bci-uzyskiwanychprzez-pa%5c84stwa-UE-15-w-wyniku-realizacji-polityki-sp%3b3jno%5c9bcw-krajach-Grupy-Wyszehradzkiej.pdf> (dostęp: 21.04.2021).

International Monetary Fund (2016), Capital Flows- Review of Experience with the Institutional View, IMF Policy Paper, nr 5081. <https://doi.org/10.5089/9781498345057.007>

Jirasvetakul L., Rahman J. (2018), Foreign Direct Investment in New Member States of the EU and Western Balkans: Taking Stock and Assessing Prospects, IMF Working Paper WP/18/187. <https://doi.org/10.5089/9781484373323.001>

Kawecka-Wyrzykowska E., Synowiec E. (2001), Układ europejski i ocena jego funkcjonowania, w: E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec (red.), Unia Europejska. Przygotowania do członkostwa (s. 617-638), Warszawa: Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.

Maddison A. (2001), *The World Economy: A Millennial Perspective*, Paris: OECD.

<https://doi.org/10.1787/9789264189980-en>

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (2020), *Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2019*,

https://www.ewaluacja.gov.pl/media/98107/BROSZURA_PL_web_v2.pdf (dostęp: 21.04.2021).

NBP (2009), *Report on full membership of the Republic of Poland in the third stage of the EMU*, Warszawa: Narodowy Bank Polski.

Noguer M., Siscart M. (2005), *Trade raises income: A precise and robust result*, "Journal of International Economics", t. 65, s. 447-460. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2003.11.006>

Orłowski W.M. (2010), *W pogoni za straconym czasem. Wzrost gospodarczy w Europie Środkowo-Wschodniej 1950-2030*, Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.

Orłowski W.M. (2019), *Pourquoi la Pologne a-t-elle peur de l'euro?*, "Revue Internationale des Economistes de Langue Francaise RIELF", t. 4, nr 1, s. 239-255.

Orłowski W.M. (2020), *Trajectories of the Economic Transition in Central and Eastern Europe*, w: G. Gorzelak (red.), *Social and Economic Development in Central and Eastern Europe* (s. 11-34), London-New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429450969-2>

Rapacki R., Próchniak M. (2014), *The Impact of EU Membership on Economic Growth and Real Convergence of the Central and Eastern European Countries*, "Ekonomia Journal", nr 39, s. 87-122.

Ratajczak-Mrozek M. (2010), *Sieci biznesowe a przewaga konkurencyjna przedsiębiorstw zaawansowanych technologii na rynkach zagranicznych*, Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.33141/po.2011.02.07>

Wilkin J. (2014), *Bilans 10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej dla rolnictwa i obszarów wiejskich*, w: I. Nurzyńska, W. Poczta (red.), *Polska wieś 2014. Raport o stanie wsi* (s. 11-26), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Źródła danych

European Commission, https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eubudget/2014-2020/spending-and-revenue_en (dostęp: 11.07.2021).

Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat> (dostęp: 11.07.2021).

GUS, <https://stat.gov.pl/> (dostęp: 11.07.2021).

GUS, *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa, różne lata.

IMF World Economic Outlook, <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/April> (dostęp: 11.07.2021).

NBP, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/statystyka.html> (dostęp: 11.07.2021).

Ministerstwo Finansów, <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska> (dostęp: 11.07.2021).

World Bank WITS Database, <https://wits.worldbank.org/> (dostęp: 11.07.2021).

Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska   **Znaczenie udziału Polski w Jednolitym Rynku Europejskim: rynek towarów**

Ambroziak Ł. i in., (2020), Transformacja polskiego eksportu – 30 lat wzrostu i co dalej?, Warszawa: Polski Instytut Ekonomiczny.

ARiMR (2021), <https://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/platnosci-bezposrednie/platnosci-bezposrednie-w-roku-2020/stawki-platnosci-2020.html> (dostęp: 23.05.2021).

Czyżewski A., Kata R., Matuszczak A. (2020), Wpływ wydatków budżetowych na zmiany strukturalne i dochody w rolnictwie w warunkach funkcjonowania w Polsce instrumentów WPR, „Ekonomista”, nr 6, s. 781–811.

European Commission (2020), Innovation Scoreboard 2020.

European Parliament (2015), Implementation of the First Pillar of the CAP 2014–2020 in the EU Member States, Brussels, <http://www.europarl.europa.eu/studies> (dostęp: 14.05.2021).

Kawecka-Wyrzykowska E. (2001), Korzyści i koszty związane z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, w: E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec (red.), Unia Europejska. Przygotowania do członkostwa, Warszawa: Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.

Kawecka-Wyrzykowska E. (2002), Układ europejski i ocena jego wdrażania, w: E. Kawecka-Wyrzykowska (red.), Stosunki Polski z Unią Europejską (s. 729–746), Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

Kawecka-Wyrzykowska E., Synowiec E. (2001), Układ europejski i ocena jego funkcjonowania, w: E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec (red.), Unia Europejska. Przygotowania do członkostwa (s. 617–668), Warszawa: Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.

Konkluzje Rady Europejskiej (2020), 17–21 lipca 2020, Bruksela, EUCO 10/20, <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2020/07/21/european-council-conclusions-17-21-july-2020/> (dostęp: 10.05.2021).

Kwieciński A., Zawalińska K. (2019), Rolnictwo, w: P. Kowalski i in. (red.), Nasza Europa: 15 lat Polski w Unii Europejskiej (s. 115–123), Warszawa: CASE.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (2021), Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/kpo-wyslany-do-komisji-europejskiej> (dostęp: 13.05.2021).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (2021), 15 lat polskiego rolnictwa w Unii Europejskiej, <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/15-lat-polskiego-rolnictwa-w-unii-europejskiej> (dostęp: 27.04.2021).

Mosiej G. (2008), Funkcjonowanie systemu celnego w Polsce po wejściu do Unii Europejskiej, „Gospodarka Narodowa”, nr 9, s. 97–116. <https://doi.org/10.33119/GN/101329>

Poczta W. (2020), Przemiany w rolnictwie polskim w okresie transformacji ustrojowej i akcesji Polski do UE, „Wieś i Rolnictwo”, nr 2(187), s. 57-77. <https://doi.org/10.53098/wir022020/03>

Rowiński J. (2018), Polski handel zagraniczny artykułami rolno-spożywczymi, Warszawa: Towarzystwo Ekonomistów Polskich.

Skotnicka-Illasiewicz E. (2005), Koszty i korzyści z członkostwa Polski w Unii Europejskiej w perspektywie społecznej, w: R. Hykawy (red.), Polska w Unii Europejskiej - doświadczenia pierwszego roku członkostwa, Warszawa: Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

Tereszczuk M. (2019), The Polish food products on the foreign markets, "Ekonomika APK, International Scientific and Production Journal", National Scientific Centre 'Institute of Agrarian Economics', Kyiv, Ukraine, nr 4, s. 89-96. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201904089>

Źródła danych:

GUS (2013), W. Poczta (red.), Gospodarstwa rolne w Polsce na tle gospodarstw Unii Europejskiej – wpływ WPR, Warszawa.

GUS (2018), Handel zagraniczny. Polska w Unii Europejskiej, Warszawa.

GUS (2020a), Obszary wiejskie w Polsce w 2018 r., Warszawa.

GUS (2020b), Polska w Unii Europejskiej, Warszawa.

GUS (2020c), Produkcja i handel zagraniczny produktami rolnymi w 2019 r., Warszawa.

GUS (2020d), „Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego”, Warszawa.

GUS (2020e), Rolnictwo w 2019 r., Warszawa.

GUS (2021), „Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2020”, Warszawa.

Ministerstwo Finansów (2021), <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska> (dostęp: 11.07.2021).

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii (2021), Syntetyczna informacja o eksporcie i imporcie Polski styczeń–grudzień 2020 rok, w mln euro (dane wstępne), Warszawa.

Joanna Stefaniak Znaczenie udziału Polski w Jednolitym Rynku Europejskim: rynek usług

ABSL (2017), Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2017, Warszawa: ABSL.

ABSL (2020), Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2020, Warszawa: ABSL.

Czermińska M. (2015), Rynek usług bez barier w Unii Europejskiej - działania na rzecz jego realizacji, "Unia Europejska.pl", nr 4, s. 21-29, https://www.researchgate.net/publication/303797981_Rynek_uslug_bez_barier_w_Unii_Europejskiej_-_dzialania_na_rzecz_jego_realizacji (dostęp: 14.07.2021).

Dahlberg E. i in. (2020), Legal Obstacles in Member States to Single Market Rules, Luxembourg: European Parliament.

Dyr T., Dyr J. (2019), Trendy rozwoju transportu w Polsce i w Unii Europejskiej, "TTS Technika Transportu Szynowego", nr 6, s. 8-18.

Etel M. (2020), Normatywna koncepcja usług ukształtowana w dorobku Unii Europejskiej, "Forum Prawnicze", nr 1(57), s. 22-35.

European Commission (2017), Towards Fair Labour Mobility: Revision of EU Posting of Workers Rules, Brussels.

GUS (2021), "Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej", Warszawa.

Hagemeyer J., Michałek J.J., Michałek T. (2014), Liberalization of services in Europe: Polish perspective on economic implications of the Services Directive, "Journal of Policy Modeling", t. 36, s. 211-225. <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2012.01.013>

Komisja Europejska (2015), Strategia jednolitego rynku cyfrowego dla Europy, COM(2015) 192, Bruksela.

Kurowski W. (2020), Wpływ nowelizacji dyrektywy 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług na statut stosunku pracy, "Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego", nr 27, s. 283-302. <https://doi.org/10.31261/PPPM.2020.27.10>

Michałek J.J. (2019), Swobodny przepływ towarów i usług, w: P. Kowalski, S. Golinowska, B. Błaszczuk (red.), Nasza Europa: 15 lat Polski w Unii Europejskiej (s. 45-55), Warszawa: CASE-Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Fundacja Naukowa.

Ministerstwo Rozwoju (2019), Czarna Księga. Bariery na rynku wewnętrznym, Warszawa: Inicjatywa Mobilności Pracy.

Mongiatio D. (2007), Czynniki wpływające na strukturę rynku usług, "Gospodarka Narodowa/The Polish Journal of Economics", nr 214(3), s. 85-98. <https://doi.org/10.33119/GN/101403>

Monteagudo J., Rutkowski A., Lorenzani D. (2012), The economic impact of the Services Directive: A first assessment following implementation, "Economic Papers" nr 456, June 2012, European Commission: Brussels.

Mroczek W. (2020), Polska największym przewoźnikiem w transporcie drogowym UE, Obserwator finansowy.pl, <https://www.obserwatorfinansowy.pl/bez-kategorii/rotator/polska-najwiekszym-przewoznikiem-w-transporcie-drogowym-ue/#fullimg1> (dostęp: 14.07.2021).

Mustilli F., Pelkmans J. (2012), Securing EU growth from services, "CEPS Special Reports Working Document", nr 371, Brussels.

OECD (2020), OECD Service Trade Restrictiveness Index Database, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=STRI> (dostęp: 27.04.2021).

Szypulewska-Porczyńska A. (2020), Zmiany w zakresie unijnych ram prawnych dotyczących świadczenia usług na rynku wewnętrznym w ostatnim dziesięcioleciu, w: A.M. Kowalski, M.A. Weresa (red.), Polska. Raport o konkurencyjności 2020. Konkurencyjność międzynarodowa w kontekście rozwoju sektora usług (s. 29-41), Warszawa: SGH.

ULC (2021), Statystyki i analizy rynku transportu lotniczego, Urząd Lotnictwa Cywilnego, www.ulc.gov.pl (dostęp: 27.04.2021).

Akty prawne

Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym, OJ L 376/36 z 27.12.2006.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, (UE) 2018/957 z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniająca dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, Tekst mający znaczenie dla EOG, Dz.U. L 173 z 9.07.2018, s. 16–24.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, (UE) 2018/958 z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie analizy proporcjonalności przed przyjęciem nowych regulacji dotyczących zawodów, Dz.U. L 173 z 9.07.2018, s. 25–34.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady, (UE) 2018/302 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń, (WE) nr 2006/2004 oraz (WE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE, Tekst mający znaczenie dla EOG, Dz.U. L 60I z 2.03.2018, s. 1–15.

Marta Götz Wpływ członkostwa Polski w Unii Europejskiej na długookresowe przepływy kapitałowe

Acemoglu D., Johnson S. (2005), Unbundling institutions, "Journal of Political Economy", nr 113(5), s. 949-995. <https://doi.org/10.1086/432166>

Alam A., Shah S., (2013), Determinants of foreign direct investment in OECD member countries, "Journal of Economic Studies", nr 40(4), s. 515-527. <https://doi.org/10.1108/JES-10-2011-0132>

Ambroziak A. (2013), Wpływ wprowadzenia swobodnego przepływu kapitału na bezpośrednie inwestycje zagraniczne w UE. Bilans dwudziestolecia istnienia rynku wewnętrznego, Warszawa: SGH.

Atluri V., Dietz M., Henke N. (2017), Competing in a world of sectors without borders, "McKinsey Quarterly", July 2017, <http://www.mckinsey.com/business-functions/mckinseyanalytics/our-insights/competing-in-a-world-of-sectors-without-borders?cid=othereml-alt-mkq-mck-oth-1707&hlkid=46b98d727a9c4962af734e67abedcd3d&hctky=2776549&hdpid=4cbc3471-6e7c-43d9-9584-59dbb5e8692b> (dostęp: 30.05.2021).

Barry F. (2005), EU Accession and Prospective FDI Flows to CEE countries: A view from Ireland, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.493.6390&rep=rep1&type=pdf> (dostęp: 12.07.2021).

Becker N., Cieślik A. (2020), Determinants of German direct investment in CEE countries, "Journal of Risk and Financial Management", nr 13(11), s. 268. <https://doi.org/10.3390/jrfm13110268>

Bellak C. (2000), The Investment Development Path of Austria, Department of Economics Working Paper no. 75, Vienna University of Economics and B.A., November 2000.

Brunetti A., Weder B. (1998), Investment and Institutional uncertainty: A comparative study of different uncertainty measures, "Weltwirtschaftliches Archiv", nr 134(3), s. 513-533. <https://doi.org/10.1007/BF02707928>

Bruno R.L., Campos N.F., Estrin S. (2018), Taking stock of firm-level and country-level benefits from foreign direct investment, "Multinational Business Review", t. 26(2), s. 126-144. <https://doi.org/10.1108/MBR-02-2018-0011>

Bruno R.L., Campos N.F., Estrin S. (2020), The effect on foreign direct investment of membership in the European Union, "JCMS: Journal of Common Market Studies", <http://ftp.iza.org/dp13668.pdf> (dostęp: 12.07.2021).

Bukowski M., Śniegocki A. (2017), Manufacturing in Central and Eastern Europe, w: R. Veugelers (red.), Remaking Europe: The New Manufacturing as an Engine for Growth (s. 125-149), Bruegel Blueprint Series, t. 26, http://bruegel.org/wp-content/uploads/2017/09/Remaking_Europe_blueprint.pdf (dostęp: 12.07.2021).

Cantwell H. (2008), Do firms from emerging markets have to invest abroad? Outward FDI and the competitiveness, w: K. Sauvart (red.), *The Rise of Transnational Corporations from Emerging Markets. Threat or Opportunity?* (s. 55-85), Cheltenham-Northampton: Edward Elgar.

Chidlow A., Salciuviene L., Young S. (2009), Regional determinants of inward FDI distribution in Poland, "International Business Review", nr 18(2), s. 119-133.
<https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2009.02.004>

Cieślik A. (2019), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce: stan obecny i perspektywy rozwoju, "Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej", nr 17(1), s. 245-263.
<https://doi.org/10.36874/RIESW.2019.1.11>

Contractor F.J. (2021), The world economy will need even more globalization in the post-pandemic 2021 decade, "Journal of International Business Studies",
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1057/s41267-020-00394-y.pdf>, s. 1-16 (dostęp: 14.10.2021). <https://doi.org/10.1057/s41267-020-00394-y>

Drahokoupil J., Fabo B. (2019), The limits of foreign-led growth: Demand for digital skills by foreign and domestic firms in Slovakia, WP 7/2019 Research Department, National Bank of Slovakia.
<https://doi.org/10.1080/09692290.2020.1802323>

Drahokoupil J., Myant M. (2015), Putting comparative capitalisms research in its place: Varieties of capitalism in transition economies, w: M. Ebenau, I. Bruff, C. May (red.), *New Directions in Comparative Capitalisms Research* (s. 155-171), London: Palgrave Macmillan.
https://doi.org/10.1057/9781137444615_10

Fonseca M., Mendonca A., Passos J. (2007), The Investment Development Path Hypothesis: Evidence from the Portuguese Case - A Panel Data Analysis, School of Economics and Management, Technical University of Lisbon, Working Paper 021/2007/DE, s. 9-14.

Forsgren M., Hagg I., Hakansson H., Johanson J., Mattsson L. (1995), Firms in networks: A new perspective on competitive power, *Studia Oeconomiae Negotiorum*, nr 38, Uppsala University.

Gokh I., Filippaios F. (2021), Footloose multinationals: Extending internalisation theory, "Thunderbird International Business Review", 21.02.2021,
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/tie.22193> (dostęp: 12.07.2021).

Gorynia M. i in. (2019), Geographic patterns of Poland's FDI: The investment development path perspective, "Post-Communist Economies", nr 31(4), s. 507-529.
<https://doi.org/10.1080/14631377.2019.1578581>

Gorynia M. i in. (2020), Integration and investment development paths of CEE countries. Does EU-membership make a difference?, "Eurasian Geography and Economics",
<https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1828124>

Götz M. (2019), Attracting foreign direct investment in the era of digitally reshaped international production. The primer on the role of the investment policy and clusters the case of Poland, "Journal of East-West Business", nr 26(2), s. 131-160. <https://doi.org/10.1080/10669868.2019.1692985>

Hermann M., Pentek T., Otto B. (2015), Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review, Working Paper No. 01, Technische Universität Dortmund Fakultät Maschinenbau, Audi Stiftungslehrstuhl Supply Net Order Management, http://www.snomb.tu-dortmund.de/cms/de/forschung/Arbeitsberichte/Design-Principles-for-Industrie-4_0-Scenarios.pdf (dostęp: 12.07.2021).

- GUS (2020), Działalność gospodarcza przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym w 2019 r., Warszawa: GUS.
- Jankowska B. (2009), Konkurencja czy kooperacja?, "Ekonomista", nr 1, s. 67-91.
- Javorcik B.S., Lo Turco A., Maggioni D. (2018), New and improved: Does FDI boost production complexity in host countries?, "The Economic Journal", nr 128(614), s. 2507-2537.
<https://doi.org/10.1111/eoj.12530>
- Jaworek M., Karaszewski Z. (2020), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce (od okresu PRL do współczesności), Toruń: Wydawnictwo UMK.
- Johanson J., Mattsson L.G. (1997), Interorganizational relations in industrial systems. A network approach compared with the transaction-cost approach, "International Studies of Management and Organization", nr 17(1), s. 34-48. <https://doi.org/10.1080/00208825.1987.11656444>
- Jones J., Serwicka I., Wren C. (2020), Motives for foreign direct investment location in Europe and EU enlargement, "Environment and Planning: Economy and Space", nr 52(8), s. 1681-1699.
<https://doi.org/10.1177/0308518X20916503>
- Kagermann H., Wahlster W., Helbig J. (2013), Umsetzungsempfehlungen für das Zukunftsprojekt Industrie 4.0, Frankfurt/Main: Acatech.
- Kaliszuk E., Wancio A. (2013), Polish Multinationals: Expanding and Seeking Innovation Abroad, http://ccsi.columbia.edu/files/2013/10/Poland_2013.pdf (dostęp: 12.07.2021).
- Karpińska-Mizielińska W., Smuga T. (2007), Determinanty bezpośrednich inwestycji polskich przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych, "Gospodarka Narodowa", nr 9, s. 31-51.
<https://doi.org/10.33119/GN/101380>
- Kersan-Skabic I., Orlic E. (2007), Determinants of FDI Inflows in CEE and Western Balkan Countries (Is accession to the EU important for attracting FDI?), "Economic and Business Review", nr 9(4), s. 333-350.
- Klich J. (2014), Foreign direct Investment in the Visegrad Countries after 2004: Have the Visegrad Countries' membership in the European Union changed something?, "Entrepreneurial Business and Economics Review", nr 2(3), s. 19-31. <https://doi.org/10.15678/EBER.2014.020303>
- Lado A., Boyd N., Hanlon S. (1997), Competition, cooperation and the search for economic rents: A syncretic model, "Academy Management Review", nr 22(1), s. 110-141.
<https://doi.org/10.5465/amr.1997.9707180261>
- Markusen J.R., Venables A.J. (2005), A Multi-Country Approach To Factor-Proportions Trade and Trade Costs, NBER Working Papers No. 11051, <http://www.nber.org/papers/w11051.pdf> (dostęp: 12.07.2021). <https://doi.org/10.3386/w11051>
- McIvor R., Bals L. (2021), A multi-theory framework for understanding the reshoring decision, "International Business Review", nr 101827,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0969593121000342?via%3Dihub> (dostęp: 12.07.2021). <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2021.101827>
- Nölke A., Vliegenthart A. (2009), Enlarging the varieties of capitalism: The emergence of dependent market economies in East Central Europe, "World Politics", nr 61(4), s. 670-702.
<https://doi.org/10.1017/S0043887109990098>

Paul A., Popovici O.C., Calin C.A. (2014), The attractiveness of CEE countries for FDI. A public policy approach using the TOPSIS method, "Transylvanian Review of Administrative Sciences", nr 42, s. 156-180.

Peng T.A., Bourne M. (2009), The coexistence of competition and cooperation between networks: Implications from two Taiwanese healthcare networks, "British Journal of Management", t. 20(3), s. 396-397. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2008.00565.x>

Pennings E. (2004), The choice and timing of foreign direct investment under uncertainty, "Economic Modelling", t. 21(6), s. 1101-1115. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2004.02.003>

PIE (2020), Raport; Kraje UE tracą 170 mld euro rocznie przez unijne raje podatkowe, 22.01.2020, <https://pie.net.pl/kraje-ue-traca-170-mld-euro-rocznie-przez-unijneraje-podatkowe/> (dostęp: 12.07.2021).

Ratajczak-Mrozek M. (2010), Sieci biznesowe a przewaga konkurencyjna przedsiębiorstw zaawansowanych technologii na rynkach zagranicznych, Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.33141/po.2011.02.07>

Reurink J., Garcia-Bernardo (2020), Competing for capitals: The great fragmentation of the firm and varieties of FDI attraction profiles in the European Union, "Review of IPE", <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09692290.2020.1737564>, s. 1-34. <https://doi.org/10.1080/09692290.2020.1737564>

Scharpf F. (1998), Negative and positive integration in the political economy of European welfare states, w: M. Rhodes, Y. Mény (red.), The Future of European Welfare (s. 155-177), London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-1-349-26543-5_8

Schuh G. i in. (2014), Collaboration Mechanisms to increase Productivity in the Context of Industrie 4.0, Robust Manufacturing Conference (RoMaC 2014), Procedia CIRP 19, s. 51-56. <https://doi.org/10.1016/j.procir.2014.05.016>

Shatz H., Venables A.J. (2000), The geography of international investment, Washington: World Bank Policy Research Working Paper, No. 2338. <https://doi.org/10.1596/1813-9450-2338>

Trąpczyński P. i in. (2019), EU countries from central and Eastern Europe, and the investment development path model: A new assessment, "Argumenta Oeconomica", nr 43(2), s. 385-406. <https://doi.org/10.15611/aoe.2019.2.16>

Veugelers R. (2017), Remaking Europe: The New Manufacturing as an Engine for Growth, Bruegel Blueprint Series, t. 26, http://bruegel.org/wp-content/uploads/2017/09/Remaking_Europe_blueprint.pdf (dostęp: 12.07.2021).

Wytyczne dotyczące badań przesiewowych BIZ (2021), https://ec.europa.eu/poland/news/200326_investments_pl (dostęp: 12.07.2021).

Zimny Z. (2018), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w rozwoju gospodarczym Polski: dokonania i wyzwania, "Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula", nr 2(56), s. 136-158.

Zimny Z. (2019), FDI has Benefitted the EU Members from Central and Eastern Europe and Can Continue to Do So, seria: The Columbia FDI Perspectives, nr 261, New York: Columbia Center on Sustainable Investment.

Maciej Duszczyk **Swoboda przepływu pracowników**

Bragiel J. (2013), Eurosieroctwo jako rezultat przemiany więzi rodzinnej, „Family Forum”, nr 3, s. 155–169.

Centrum Badań Opinii Społecznej (CBOS) (2000), Komunikat z badań, maj, Warszawa.

Chmielewska I. (2015), Transfery z tytułu pracy Polaków za granicą w świetle badań Narodowego Banku Polskiego, „Materiały i Studia”, nr 314, Warszawa: NBP.

Duszczyk M. (2002), Swobodny przepływ pracowników w negocjacjach o członkostwo Polski w Unii Europejskiej, Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.

Duszczyk M. (2011), Polityka imigracyjna Unii Europejskiej oraz swobodny przepływ pracowników – ewolucja i terażniejszość, Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR.

Duszczyk M., Matuszczyk K. (2014), Migration in the 21st Century from the Perspective of CEE Countries-an Opportunity Or a Threat?, CEED Institute.

Fihel A., Solga B. (2014), Demograficzne konsekwencje emigracji poakcesyjnej, w: M. Lesińska i in. (red.), Dekada członkostwa Polski w UE. Społeczne skutki emigracji Polaków po 2004 roku (s. 87–108), Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323516194.pp.87-108>

Górny A., Madej K., Porwit K. (2020), Ewolucja czy rewolucja? Imigracja z Ukrainy do aglomeracji warszawskiej z perspektywy lat 2015–2019, CMR Working Papers nr 123/181.

Grabowska-Lusińska I., Okólski M. (2008), Migracja z Polski po 1 maja 2004 r.: jej intensywność i kierunki geograficzne oraz alokacja migrantów na rynkach pracy krajów Unii Europejskiej, CMR Working Papers nr 33/91, Warszawa.

GUS (2020), Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004–2019, Warszawa: GUS.

ISP (1998), Oczekiwania Polaków wobec negocjacji z Unią Europejską, Warszawa: ISP.

Jancewicz B., Kloc-Nowak W., Pszczołkowska D. (2020), Push, pull and brexit: Polish migrants' perceptions of factors discouraging them from staying in the UK, „Central and Eastern European Migration Review”, nr 9(1),

Kowalska K. (2017), O związkach migracyjnych pomiędzy Polską a Włochami, „Problemy Polityki Społecznej”, nr 39, s. 71–86.

Kowalska K. (2021), Migracje zarobkowe Polek do Włoch po wejściu Polski do Unii Europejskiej, rozprawa doktorska, Repozytorium Uniwersytetu Warszawskiego.

NBP (2019), Polacy pracujący za granicą w 2018 roku, Warszawa: NBP.

NBP (2021), Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej za III kwartał 2020, Warszawa: NBP.

Onet.pl (2018), Po słowach Camerona: w środę debata w PE o swobodzie przepływu osób, <https://wiadomosci.onet.pl/swiat/po-slowach-cameron-a-w-srode-debata-w-pe-o-swobodzie-przeplywu-osob/53beb> (dostęp: 15.06.2021).

Turoa-Schwierskott E. (2015), Migracje a polityka migracyjna. Prawo Unii Europejskiej na tle wybranych doświadczeń krajowych, Ratzbona: Wydawnictwo de-iure-pl.

UKIE (2003), Bilans korzyści i kosztów przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa: UKIE.

Uścińska G. (2013), Zabezpieczenie społeczne osób korzystających z prawa do przemieszczania się w Unii Europejskiej, Warszawa: Wolters Kluwer.

Grzegorz Gorzelak **Pieniądze z UE całego szczęścia nie dają... (uwagi o wpływie transferów na rozwój Polski)**

Acemoglu D., Robinson J.A. (2014), Dlaczego narody przegrywają (przeł. J. Łoziński), Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

Bachtler J., Gorzelak G. (2007), Reforming EU Cohesion Policy. A reappraisal of the performance of the Structural Funds, "Policy Studies", t. 28, nr 4, s. 309-326.
<https://doi.org/10.1080/01442870701640682>

Bauer P. (2000), From Subsistence to Exchange, and Other Essays, Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400824649>

Becker S.O., Egger P.H., Ehrlich M. von (2012), Too much of a good thing? On the growth effects of the EU's regional policy, "European Economic Review", nr 56, s. 648-668.
<https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2012.03.001>

Boldrin M., Canova F. (2001), Inequality and convergence in Europe's regions: Reconsidering European regional policies, "Economic Policy", nr 16(32), s. 207-253. <https://doi.org/10.1111/1468-0327.00074>

Bradley J., Untiedt G. (2012), Assessing the impact of EU Cohesion Policy: What can economic models tell us?, HERMIN Economic Paper, May 2012.

Braudel F. (1999), Historia i trwanie (przeł. B. Geremek), Warszawa: Czytelnik.

CBOS (2016), Społeczna ocena wykorzystywania środków europejskich. Komunikat z badań nr 155, Warszawa: CBOS.

Cerniglia F., Saraceno F. (2020), A European Public Investment Outlook, Open Reports Series, t. 9, <https://www.openbookpublishers.com/product/1227> (dostęp: 12.07.2021).
<https://doi.org/10.11647/obp.0222>

De la Fuente A., Doménech R. (2007), Human capital, growth and inequality in the Spanish regions, http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/konferencja/01/De_la_Fuente.pdf (dostęp: 12.07.2021).

Ederveen S., Groot H.L.F., Nahuis R. (2006), Fertile soil for Structural Funds? A panel data analysis of the conditional effectiveness of European Cohesion Policy, "Kyklos", nr 59(1), s. 17-42.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-6435.2006.00318.x>

European Commission (2020), European Innovation Scoreboard 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_20_1150 (dostęp: 12.07.2021).

Gorzelak G. (2014), Wykorzystanie środków Unii Europejskiej dla rozwoju kraju - wstępne analizy, "Studia Regionalne i Lokalne", nr 3(57), s. 5-25.

Gorzelak G. (2016), Koniunktura w Polsce lokalnej, w: G. Gorzelak (red.), Polska gmina 2015 (s. 47-80), Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Gorzelak G., Wiśniewska-Przekop E. (2021), The effects of European Union funding in the light of municipal surveys, "Polish Sociological Review", nr 4 (w druku).

Harrison L.E., Huntington S.P. (2003), Kultura ma znaczenie (przeł. S. Dymczyk), Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

IMAPP (2017), Efekty Polityki Spójności w Polsce, krajach Grupy Wyszehradzkiej i państwach partnerskich, https://www.ewaluacja.gov.pl/media/48824/v4plus4_stronapl.pdf (dostęp: 12.07.2021).

IMAPP (2020), Ocena wpływu realizacji polityki spójności na kształtowanie się wybranych wskaźników makroekonomicznych na poziomie krajowym i regionalnym za pomocą modelu EUImpactMOD, Warszawa, <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wplyw-polityki-spojnosci-narozwoj-spoeczno-gospodarczy-polski-i-regionow-w-latach-2004-2019/> (dostęp: 12.07.2021).

Kozak M. (2014), 10 lat polityki spójności w Polsce, "Studia Regionalne i Lokalne", nr 4(58), s. 25-50.

McCann P. (2015), The Regional and Urban Policy of the European Union: Cohesion, Results-Oriented and Smart Specialisation, Cheltenham: Edward Elgar Publishers.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (2020), Wpływ polityki spójności na rozwój społeczno-gospodarczy Polski i regionów w latach 2004-2019, Warszawa, <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/badania-i-analizy/wyniki-badan-ewaluacyjnych/badania-ewaluacyjne/wplyw-polityki-spojnosci-na-rozwoj-spoeczno-gospodarczy-polskii-regionow-w-latach-2004-2019/> (dostęp: 12.07.2021).

Mohl P. (2016), Empirical Evidence on the Macroeconomic Effects of EU Cohesion Policy, Wiesbaden: Springer Gabler. <https://doi.org/10.1007/978-3-658-13852-3>

Molle W. (2015), Cohesion and Growth. The Theory and Practice of European Policy Making, London-New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315727332>

Pronk J.P. (2004), Aid as a catalyst, w: J.P. Pronk (red.), Catalysing Development? A Debate on Aid (s. 1-20), Hoboken: Wiley-Blackwell.

Rodríguez-Pose A., Fratesi U. (2004), Between development and social policies: The impact of European Structural Funds in Objective 1 regimes, "Regional Studies", nr 38(1), s. 97-113. <https://doi.org/10.1080/00343400310001632226>

Sapir A. (2004), An Agenda for a Growing Europe: The Sapir Report, Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/0199271488.001.0001>

Wallerstein I. (2007), Analiza systemów światów. Wprowadzenie (przeł. K. Gawlicz, M. Starnawski), Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Dialog".

Wojtowicz D. (2019), Pomoc rozwojowa. Sukces czy porażka? Krytyczna analiza wpływu polityki spójności UE na rozwój lokalny i regionalny, Warszawa: Poltext.

Walenty Poczta   Największe korzyści z akcesji Polski do UE w sektorze rolnościowym

Baer-Nawrocka A., Poczta W. (2018), Die Veränderungen in der polnischen Landwirtschaft - eine langfristige Analyse, "Berichte über Landwirtschaft", nr 1(96), s. 1-25.

Baer-Nawrocka A., Poczta W. (2021), Thirty years of transformation in Poland as a basis for changes in the socioeconomic structure of rural areas, w: J. Kosmaczewska, W. Poczta (red.), Tourism and

Socio-Economic Transformation of Rural Areas (s. 64-100), Abingdonon-Thames: Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781003121176-2>

Comext-Eurostat (2021), <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/> (dostęp: 28.05. 2021).

Czyżewski A., Poczta-Wajda A. (2011), Doświadczenia GATT/WTO, Warszawa: PWE.

De Grauwe P. (2011), Unia walutowa (przeł. W. Kozioł), Warszawa: PWE.

European Commission (2018), Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends The Multiannual Financial Framework for 2021-2027, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A321%3AFIN> (dostęp: 25.05.2021).

Fedyszak-Radziejowska B. (2020), Sytuacja społeczno-ekonomiczna, postawy i wartości mieszkańców wsi, w: J. Wilkin, A. Hałasiewicz (red.), Polska wieś 2020. Raport o stanie wsi (s. 57-73), Warszawa: FDP, Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Kolarska-Bobińska L. (red.) (2002), Mieszkańcy wsi o integracji europejskiej: opinie, wiedza, poinformowanie, Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

Ministerstwo Finansów (2021), <https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska> (dostęp: 25.05.2021).

NBP (2021), Bezpośrednie inwestycje zagraniczne, <https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/publikacje/zib/zib.html> (dostęp: 25.05.2021).

Pawlak K. (2014), Zmiany w polskim handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi po akcesji do Unii Europejskiej, "Zeszyty Naukowe Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie - Problemy Rolnictwa Światowego", t. 14(XXIX), z. 2, s. 170-184.
<https://doi.org/10.15611/pn.2015.407.26>

Pawlak K. (2021), Handel zagraniczny, w: Wpływ Europejskiego Zielonego Ładu na polskie rolnictwo, raport (wersja robocza) przygotowany przez Konsorcjum w składzie: IRWiR PAN, IUNiG-PIB, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu dla Polityki Insight.

Pawlak K., Poczta W. (2011), Międzynarodowy handel rolny. Teorie, konkurencyjność, scenariusze rozwoju, Warszawa: PWE.

Pawlak K., Poczta W. (2020), Konkurencyjność rolnictwa polskiego w kontekście globalizacji i integracji gospodarczej - potencjał i pozycja konkurencyjna, "Zagadnienia Ekonomiki Rolnej/Problems of Agricultural Economics", nr 4(365), s. 86-107. <https://doi.org/10.30858/zer/130541>

Poczta W. (1993), Rolnictwo polskie w aspekcie integracji ze Wspólnotami Europejskimi. Biała Księga Polska - Unia Europejska. Opracowania i analizy, seria: Gospodarka, z. 6, Warszawa: Urząd Rady Ministrów, Biuro ds. Integracji Europejskiej oraz Pomocy Zagranicznej.

Polska Agencja Inwestycji i Handlu (2021), Sektor spożywczy, <https://www.paih.gov.pl/sektory/spozywczy> (dostęp: 1.06.2021).

Polska wieś i rolnictwo 2020 (2020), badanie realizowane na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Wykonawca badania: Konsorcjum firm: Grupa BST i EU-Consult, Warszawa.

Seremak-Bulge J., Łopaciuk W. (2011), Ogólna ocena polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi w latach 1995-2009, w: J. Seremak-Bulge (red.), Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w latach 1995-2009 (s. 12-40), "Studia i Monografie", 152, Warszawa: IERiGŻ-PIB.

Szajner P., Szczepaniak I. (2020), Ewolucja sektora rolno-spożywczego w warunkach transformacji gospodarczej, członkostwa w UE i globalizacji gospodarki światowej, "Zagadnienia Ekonomiki Rolnej/Problems of Agricultural Economics", nr 4(365), s. 61-85.

<https://doi.org/10.30858/zer/128631>

Wilkin J. (2006), Sami swoi? Polscy rolnicy w UE, w: J. Wilkin, I. Nurzyńska (red.), Polska wieś 2006 (s. 9-20), Warszawa: FDPA.